

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

IDUN

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

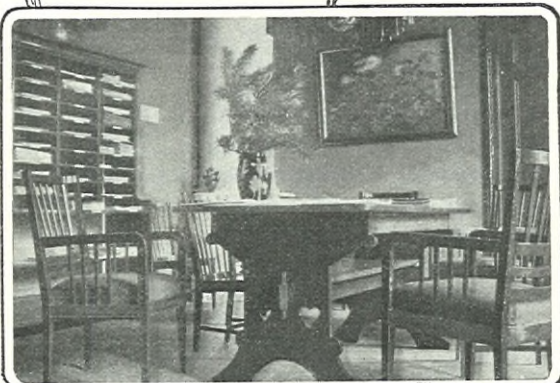
Fru Herrlin

Lundadamernas klubb

HÄR GÅ ÄNNU många, som med surmulen skepticism och ovilja se på hvarje försök af kvinnorna att på egen hand skaffa sig den möjlighet till trefnad, förströelse och intellektuell uppryckning, som ligger i en klubbssammanslutning. Man skulle vilja rekommendera dessa skeptici liksom föröfrigt äfven vännerna af idén att ta del af följande skildring af fru Elisabeth Kuylenstierna-Wenster öfver lundadamernas klubb. Dess tillvaro är ett nytt bevis, om sådana behövas, på att kvinnorna äro mogna för sammanslutningens idé och ger en föreställning om, hur de praktisera och tillämpa denna manliga uppfinning på sitt behagliga vis. Det har väl hittills varit storstädernas damer förbehållet att skapa dylika sammanslutningar, nu ha Lundadamer med sitt exempel visat, att de alls icke ligga utanför de mindre samhällenas räckvidd.

Fröken Lundström

NÄR UNDERTECKNAD för någon tid sedan på väg till det kära Skåne passerade Göteborg, träffade jag där en vän, icke blott till mig personligen, utan också till allt framåtskridande, all utveckling, nämligen *Anna Herrlin*, född Björkegren.

tuellt och samhällsligt högt stående damer utan också af arbetande kvinnor. Stämningen var den allra bästa; man såg glada och vänliga ansikten öfverallt, och sorlet af minst ett hundratal röster bevisade, att "ordet var fritt".

Med sin alltid vakna och starka entusiasm frågade hon genast: "Skulle icke du vilja skriva i Idun om Lunds damklubb?" Jag invände att ämnet redan varit behandladt i en annan tidning, men fick till svar, att en god sak icke kunde nämnas för ofta och att dessutom hela Skåne kände och älskade Idun — den hade "där som anorstädes blifvit en kvinnans och hemmets bepröfvade vän."

"Men," vände jag mig till fröken Maria Louise Lundström, en af klubbens stiftarinnor jämte förut omnämnda fru A. Herrlin, "sällskapsaftnarna äro väl icke hufvudämålet med klubbens verksamhet?"

Något skeptisk gick jag upp till Lunds damklubb, ty jag tänkte mig den i hufvudsak lika de institutioner i den vägen som så ofta startats, men som man inom kort ej sett röken af. Det första intrycket jag fick af klubben var på en samkvämsafton, då rummen fylldes icke blott af Lunds intellek-

Fröken Lundström, föreståndarinna för Lunds lärarinneseminarium — inom parentes en så genombehaglig representant för pedagogiken, att jag önskade mig tillbaka till den saligen hädanfarna skolåldern — svarade ett energiskt: "nej! vi ha helt andra syften. Detta är blott en eftergift åt en allmänt uttalad önskan."

Om jag ville ha närmare upplysningar, föreslog hon vänligt, att vi skulle träffas en vardags- eftermiddag uppe på klubben. Detta blef af en ruskig och grå dag, och när jag kom

Fröken Weibull

Fru Bromée

Fru Westrup

Fru Tegnér

Fröken Möller

utifrån den uppblötta gatan och den råa luften, fick jag genast full förståelse för det stora i detta till utseendet lilla enkla företag i ungdomens stad. Fröken Lundström sade mig nämligen, att hvilken kvinnlig främling, som besökte Lund, var välkommen hit upp att betrakta klubben som ett hem, dit hon gästfritt inbjöds af dess familj: 280 klubbmedlemmar, som till eget och sina medsystrars bästa betalade fem kronor om året. Just här, där det finns så många kvinnliga studerande, så många turister, är betydelsen af en vänlig fristad af ett oskattbart värde, och det har visat sig, att allt flera tacksamt begagnat sig af den i allo hemtrefliga lokalen.

De fyra rummen äro präglade icke blott af den utsöktaste ordning, utan äfven af konstnärlig smak. Blommor och grönt tala om, att någon liten vänlig ande alltid pysslar häruppe, och vill man ha kaffe eller någon annan förfriskning, behöfver man bara knacka på våningens enda stängda dörr, för att "anden" skall visa sig, nätt och prydlig, beredd att hörsamma ens önskingar.

Piano finns. Tidskrifter och böcker finnas i det rikaste urval, icke blott skandinaviska, utan äfven franska, tyska, engelska. Klubben har också egen bibliotekarie, fröken Louise Weibull, som ordnar "tidningshyllan". En egen synnerligen duglig husmor har Damklubben lyckats förvärfva i fru Ebba Broomé.

Det af rummen, som ehuru närmast ett litet krypin, verkar mest tilltalande, är det s. k. sällskapsrummet med sin ljusa glada möbel i originell bondstil. Där kan man riktigt slå sig ned i fred och ro, läsa sin tidning, prata eller rent af vegetera.

Telefon och toaletter saknas icke heller i denna praktiskt och ändå så människovänligt inredda bostad för de ensamma. Idén förtjänar all uppmuntran och — hvarför icke efterföljd! Det är icke så sällan man går sig trött i larmet på stadsgator och gärna skulle vilja hvila ut en stund utan att precis därför ha lust ålägga sig tvånget af en visit. Att då äga en vänlig vrå, som med allt slags komfort tar emot en och tillfredsställer både kropps- och själskraft, vore ett önskemål till och med i själfva — Stockholm. Kvinnoklubben är af stor och värdefull betydelse i vår hufvudstad, men den är icke nog.

Ända till klockan elfva hvar kväll lysa klubbens lampor, och dörren hålles öppen för de besökande, som längta efter antingen en stunds gemensam trefnad med goda vänner eller ett bekvämt hörn och en färsk tidning rätt och slätt.

Bland de damer, som mest aktivt verka för klubbens bestånd, må nämnas fru Hedvig Tegnér, som prydt lokalen med ett par af sina förtjusande blomstermålningar, och konsulinnan Gudrun Westrup, hvilken beredvilligt ställt både sina krafter och sin eminenta musikaliska talang till förfogande. Fröken Möller är äfven en mycket verksam och lifligt intresserad klubbmedlem.

ELISABETH KUYLENSTJERNA-WENSTER.

Stockholmslif.

EN STORSTAD är och förblir ändå alltid ett händelsecentrum, en starkt brusande och skiftande lifsflod — äfven om storstaden endast heter Stockholm och ligger i det folkfattiga landet Sverige. Och det är från detta Stockholm vi i dagens nummer begynna en serie skildringar i bild af en af våra talangfulla yngre artister, hr Bertil Lybeck, med en framställning af en premiärkväll utanför Dramatiska teatern. Sedermera skola andra faser ur vårt moderna stockholmslif passera revy, förvissade som vi äro att publiken landet rundt alltid hyser intresse för sin hufvudstad, vare sig det gäller dess helg eller hvardag, dess ljusa eller mörka sidor.

Höstnatt.

GENOM BJÖRKENS lätta flor skiner månen, blek och stor, öfver sten och strå, och i löf af björk och lind sjunger höstens sorgsna vind visor i det blå.

Från hvar buske, från hvar tufva ljuder syrsans slummerljufva vaggångsmelodi.

Kuttret af en uppväckt dufva blandar sig däri.

Uppå tysta fötter smyga sniglar med sitt hus på rygg, fladdermössen spöklikt flyga efter mott och mygg.

Bort från skogens drömligt stilla dunkelblå kontur hörs en taltrast sakta drilla i en vresig fur.

Darrande och gällt tillika räfvarne i fjärran skrika och en hund ger svar. Sedan tyst — blott höstens vind hviskande i björk och lind genom natten far.

Stilla, höga, sorgsna natt, natt, som öfver skogen stiger, med din staf du jorden viger: hatet slumrar, skvallret tiger, själfva smärtan ler i drömmen — och ur tusen tysta gömmen mot det tomma intet stiger sången utan toner i, evighetens melodi...

Japanskt träsnitt.

SE, BAMBUSKOGENS smala rö i vinterskrud med silfversnö på mörka gröna blad.

På papperet står stam vid stam och tittar fram så allvarsam, en sorgsen pelarrad.

Ej fågeln lilla, röd och blå, hörs i den skogen drilla och slå,

och ingen geishas hand så len knäpper på samisen.

Mot hvitgrön himmel går en man, som gamla gubbar vacklar han sin vinterstig framåt.

Han ser ej skogens silfversnö, hans lif är slut, hans mål är dö, oändlig är hans stråt.

Han vill ej drömma

som bambuns

blad om sånger

ömna, som våren kvad

omsommarnsvantade rikedom

af körsbärs- och äppelblom.

THORGNY WALLBECK-HALLGREN.

Mjuk och elastisk gång

tillhöra de egenskaper som gjort

Victoria kängan

till:

"Damernas Favorit".

Försäljes i finare skoaffärer öfverallt — till populära priser — och tillverkas af

Ludvig Traugott, Stockholm.

TECKEN TYDA på att vikten af kroppens uppfostran till skönhet börjat bli klar för samtiden liksom den var det för antiken. De passiva förutsättningar, som alltid ligga i förfallet, äro också i rikt mått för handen. Ett af dessa tecken är t. ex. danskonstens renässans genom reformatorer sådana som Isadora Duncan. Utgångspunkten för all kroppskultur är ju sedan gammalt gymnastiken, och det är utifrån denna förutsättning den berömde professor Dalcroze i Genève uppställt sitt nya system, »rytmisk gymnastik», som han

demonstrerar vid sina årliga sommarkurser. En af hans elever, fröken Anna Behle, känd som en af de nya principernas förespråkare här i Sverige och grundare af vårt första på dem fotade plastiska institut här i Stockholm, har i nedanstående artikel skildrat sina intryck af lärdomarna vid en sådan kurs i Genève. Därjämte har hon lämnat en sammanfattande redogörelse för den metod, som skall pröfva att ge våra af kulturen märkta och förfulade kroppar en ny skönhet, spänstighet och harmoni och nya uttrycksmöjligheter.

KROPPEN · SJÄLENS · TOLK

NÅGRA · ORD · OM · RYTMISK · GYMNASTIK · AF · ANNA · BEHLE ·

RYTMISK GYMNASTIK FRAMSTÄLLNING AF HELNOTER EFTER PROFESSOR JAQUES-DALCROZES SYSTEM.

Jaques-Dalcroze en framstående ställning, men sin största berömmelse har han dock vunnit på musik-pedagogikens område. Hans nya och originella uppslag att förena musikstudier med gymnastiska öfningar kan ju vid första påseendet förefalla en smula underligt. Men fyra års erfarenhet, samlad dels vid konservatoriet i Genève, dels i en mängd andra schweiziska och tyska städer, gifver vid handen att Gymnastique Rythmique, som den nya metoden benämnes, särdeles väl fyller sitt dubbla mål: att utveckla det musikaliska sinnet och känslan för en god plastik.

Jag vill här försöka att i största sammandrag redogöra för de principer, på hvilka metoden grundar sig, fotografierna få sedan bidra att demonstrera densamma.

De flesta, som sysslat med musik, hafva nog lagt märke till den omständigheten, att sinnet för takt och rytm icke är beroende af det egentliga tonsinnet. Äfven hos verkligt musikaliska människor kan man konstatera samma faktum. Professor Jaques-Dalcroze har sökt att analysera denna egendomlighet och kommit till det resultat att taktsinnet, förmågan att uppskatta tidmåtten, växlar efter individens temperament.

Men bristande rytm i tiden åtföljes alltid af brist på jämvikt och harmoni i rörelserna. Den som har ett lifligt temperament går och gestikulerar på ett helt annat sätt än den som är flegmatiskt anlagd.

Här spelar en viktig faktor in, nämligen den rent muskulära rörelseförmågan. Och alla hafva vi nog kommit till den erfarenheten, att våra muskler och lemmar ofta äro högst upproriska undersåtar, som hvarken snabbt eller lätt lyda vår hjärnas befallningar.

Beträffande känslan för rytm i allmänare mening, så representerar den en särskild uppfattning af harmoni och betoning i rörelsens olika faser. Rytmen är universell i naturen. Nästan allt som vi se eller höra är rytmiskt förnimbart och återverkar på den rytmiska

människans nerver. Ombord på en ångbåt t. ex. särskiljer hon bland mångfalden af ljud maskinens afmätta dunkningar, och efter behof accentuerar hon på olika sätt tempi för en likformig rytm. Den orytmske däremot uppfattar ej sådana detaljer, han nöjer sig på sin höjd med att konstatera, att det bullrar.

Det är från dessa förutsättningar professor Dalcroze utgått, då han grundat sin metod. Genom att sammanföra rörelser, hämtade dels från svenskarnes gymnastik, tyskarnes Turnen och amerikanarnes callistenics m. fl. system, och uppdelade deras rytm och varaktighet uti musikaliska valörer, har han ernått en synnerligen lycklig förening af kroppsutveckling och rytmisk säkerhet.

Undervisningen tillgår i praktiken så, att läraren spelar en rytm på pianot, under det att eleverna gå den, låtande fötterna markera starka taktdelar, sedan markera äfven armarne samma rytm. Ja, hela kroppen öfvas så småningom att spela med och tillvinna sig uttrycksfullhet.

I långsamma rytmer, där rörelsens utveckling är svårare att afmäta än i hastiga, sammanför man gärna en rörelseserie hämtad utanför musikens område. För att t. ex. förbinda tre långsamma tempi kombinerar man en grupp af gester uttryckande exempelvis en känsla af nyfikenhet, som förleder till att lyssna, eller något dylikt. Därmed är också öfvergången gifven från de rent elementära, regelrätta rörelserna till den egentliga plastiken, hvilkens mer afrundade former tjäna som uttryck för bestämda tankar eller känslor.

Men det är icke nog med att känslan för

PROFESSOR JAQUES-DALCROZE.

FRÖKEN ANNA BEHLE.

GENÈVE, TURISTSTADEN par préférence, visade sig äfven denna sommar öfverflydd af främlingar. Och dock klagades att resandeströmmen aftagit mot föregående år. Ack, penningekrisen i vintras, ni vet! Den har lämnat spår efter sig jorden rundt.

Men för främlingen, som icke trängt djupare in i förhållandena, tedde sig staden alldeles tillräckligt kosmopolitisk. Man frågade sig med skäl, i hvilken tysk eller engelsk stad man hamnat, där franska talades så korrekt och vackert af en och annan individ.

Men Genève är ej endast en vallfartsort för de skaror af utlänningar, som pliktskyldigast skola beundra "le Lac Léman" eller passera på väg till Chamonix, där Mont Blanc's hvita topp frestar till närmare bekantskap. Nej, en stor del af främlingselementen lockas nog framför allt af de många tillfällen till studier inom olika områden, hvarpå Genève är så rikt.

Universitetet har slagit upp sina portar på vid gavel för de vetgiriga ungdomsskaror, till största delen ryssar och greker, som hvarje år strömma dit. Men äfven konservatoriet utgör en stor dragningskraft för den studielystna ungdomen. Och detta med allt skäl, då tvenne sådana storheter som Henri Marteau och E. Jaques-Dalcroze där verka som lärare.

Marteau är ju välkänd för oss svenskar, då däremot namnet E. Jaques-Dalcroze för det stora flertalet måhända klingar mera främmande. Och dock torde den senares namn i utlandet vara lika så känt och erkänt som någonsin den förres.

Som kompositör först och främst intager

Barngarderoben är en svensk upplaga af den enda i utlandet existerande tidning i denna bransch och står i förbindelse med kontinentens förmåsta barnklädersaffärer och erhåller från dem rikhaltiga mönster till allt hvad som hör en välförädd barngarderob till. Tidningen är också tongifvande på sitt område samt utgifves på flere språk och i kolossala upplagor.

Barngarderoben

Pris för helt år 3 kr.; halft år 1:60 kr.
Lösnummer 30 öre.

Barngarderoben utkommer med ett rikhaltigt illustrerat nummer i mån., åtföljdt af en dubbelsidig mönsterbilaga med en mängd tillklippningsmönster. Den bör sålunda blifva af ofantligt värde för hvarje moder, helst som den därjämte lämnar henne en god hjälp med barnens sysselsättande, och gifver mer än tillräcklig ersättning för prenumerationspriset.

takt och rytm liksom förkroppsligas hos eleven, äfven nerver och muskler skola, instinktivt och automatiskt, lyda viljans bud. Till ernående häraf öfvas eleven att inom tiden för en takt vid ett visst kommando ögonblickligen stanna, gå eller för resten intaga ställningar, som kräfva omväxlande ansträngning för olika muskler.

Efter dessa orienterande upplysningar om själfva metoden öfvergår jag till de internationella kurser i rytmisk gymnastik, som professor Jaques-Dalcroze äfven senaste sommar anordnat i Genève.

Det är nu tredje året, som unga och gamla (den yngsta eleven var 5 år, den äldsta närmade sig de 60!) från skilda länder den 1 augusti samlades i Genève för att, som prof. Dalcroze skämtsamt yttrade: "allesammans bli barn på nytt." Ty icke att förglömma, metoden är utarbetad för barn och beräknas att af barnen genomgå på 3 år.

Det var med en viss spänning och icke utan nyfikenhet, som jag den första morgonen steg in i Ecole de Malagnou's stora gymnastiksal. Före mig fann jag redan en hel mängd olika slags människor, svåra att klassificera, af så skilda nationer och från så olikartade intressesfärer syntes de vara sammanförda.

Men alltjämt strömmade nya skaror till, och då klockan slog 10, tiden för inledningsföredraget, voro nästan alla salens stolar och bänkar besatta. Och se där banar sig också Jaques-Dalcroze väg genom skarorna, gemytlig och skämtsamt som alltid. Hans hälsnings- och inledningstal till årets kurs blef, liksom alla hans följande, en storartad succés. Ty Jaques-Dalcroze är förutom allt annat också en värtalare som få. I förening med en utsökt diktion och stor formfulländning besitter han i ovanligt hög grad förmågan att gifva sig hän i sitt ämne. Hans åhörare bli ej endast öfvertygade och rent mänskliga i hans idéer.

Efter hans värtaliga inledningsföredrag vidtog den första lektionen för damer och herrar gemensamt, inalles omkring 150 st. Denna timme gaf ett sällsynt tillfälle att studera, huru urständsatta att röra oss, utom det allra vanligaste, vi nutidsmänniskor verkligen äro. Kostymen, för herrar och damer lika, benkläder till knät samt trikkåtröjor och sandaler, blottade ju också på det obarmhärtigaste allakroppsliga defekter.

Och där funnos sådana! Från den mest vanprydan-de fetma till kantigaste magerhet,

snedheter, svankryggar, deformerade fötter, ja snart sagdt alla resultat af kulturens missgrepp att på kroppens bekostnad ensidigt tillgodose intelligensens utveckling. Man frågade sig ovillkorligen: skall denna kroppsliga degeneration, utan att kunna hejdas, öfvergå till våra barn, eller står det i vår makt att ingripa för att stäfja den? Och starkare än någonsin erfor jag en känsla af sorg, nästan af skam öfver oss kultur-människor, därför att vi så skoningslöst försumma och vanvårda vår kropp, denna kropp, som dock borde fostras i helgd och skönhet till ett värdigt tempel för vår ande.

För att gifva kursmedlemmarne tillfälle till närmare bekantskap hade administrationen förhyrt en lokal med trädgård, där man samlades om aftonen för att hvila ut och vid ett glas vin diskutera dagens erfarenheter. Bland deltagarne voro de flesta gifvetvis musici, orkesterledare och kompositörer, men äfven skulptörer, målare, gymnaster, lärarinnor, dansöser med fl. yrken voro representerade. Och stämningen var oftast den gladaste.

Och alla kursdeltagarne, som nu äro spridda öfver världen, skola förvisso i minnet gömma kvar och efter bästa förmåga söka att göra fruktbarande de djupa intryck af rörelse- och skönhetsglädje, af enkel och sund naturlighet, som vi fingo med oss från Genève, från Jaques-Dalcroze och hans rytmiska gymnastik.

Hvad kunna vi nu speciellt för oss hämta ur den nya metoden? Den musikstuderande ungdomen ernår genom J. Dalcrozés system en långt mera enhetlig och lefvande insikt i musikens grunder och hela väsen. Ty metoden omfattar ej endast rytmiska öfningar (Gymnastique Rythmique), utan äfven en genialiskt utarbetad musikteori, harmonilära, eller hvad man vill kalla den. Men hvad som däri mest frapperar som nyhet, är det musikaliska örats, gehörets, systematiska utbildning, hvilket man hitintills, på få undantag när, vid de flesta konservatorier och musikskolor totalt negligerat.

Äfven för dem, som icke syssla med musik, men besjålas af ett allmännare intresse för kroppens estetiska utveckling, kan rytmisk gymnastik gifva mycket af värde och intresse. Vi hafva ju här i landet vår svenska, erkändt goda gymnastik, men låta vi oss nöja med att blindt följa dess traditioner, ligger faran nära tillhands, att vi afstanna i vår utveckling och slå oss till ro med tanken, att vi besitta det för all framtid allena saliggörande. Den svenska gymnastikens stora företräden som *grundläggande kroppsuppfostran* ligga ju i öppen dag, men vi böra låta oss nöja med att anse den som *medel*, ej tillåta den blifva *mål*. Ty då kroppen medels gymnastik nått en allsidig genomtränning kommer först den egentliga tillämpningen.

Kroppen bör vara tolk för våra tankar och

känslor på ett vida uttrycksfullare sätt än hvad nu är fallet och hvad vi med enbart gymnastik kunna nå fram till. Den kan tala ett språk som i finhet, rikedom och uttrycksfullhet står det talade ordet nära, och som är ämnadt att komplettera detsamma. Ja, ju högre, ju mera komplicerad ett folks kultur är, desto bättre behöfver man detta språk för att förstå hvarandra.

Och häri, till vinnande af denna kroppsliga uttrycksfullhet, kan den rytmiska gymnastiken vara oss till stort gagn. Ty intet tvingar åtbörderna till sådan precision och hindrar dem från att slå öfver som just rytmen. Den ordnar och ger form åt kroppens naturalistiska språk, och därigenom att den med sin tvingande makt samtidigt verkar på många, kommer säkerligen också denna form att mer och mer användas. Ännu en sak vill den rytmiska gymnastiken lära oss: att alla skola vårda sina kroppar som konstnärliga uttrycksmedel af ädlaste slag. Och det släkte, som fått denna renare och högre kroppsliga uppfostran, skall också skänka konsten ett nytt skönhetsideal.

ANNA BEHLE.

En kärlekssaga.

Af Hugo Öberg.

(Slut fr. föregående n:r.)

— Era ögon liknade inte Älfaldspojkens, men ändå, när jag såg er första gången, kände jag en underlig yrsel. Och när jag hann hem, darrade jag i hela kroppen, så starkt intryck hade ni gjort på mig.

Hon gick några steg, så tillade hon sakta: — Men sedan lugnade jag mig. Tills ni sade detta nyss. Och nu är jag i samma skakning som första gången jag såg er.

Nu hade de kommit upp till trappan vid det röda utsiktstornets fot.

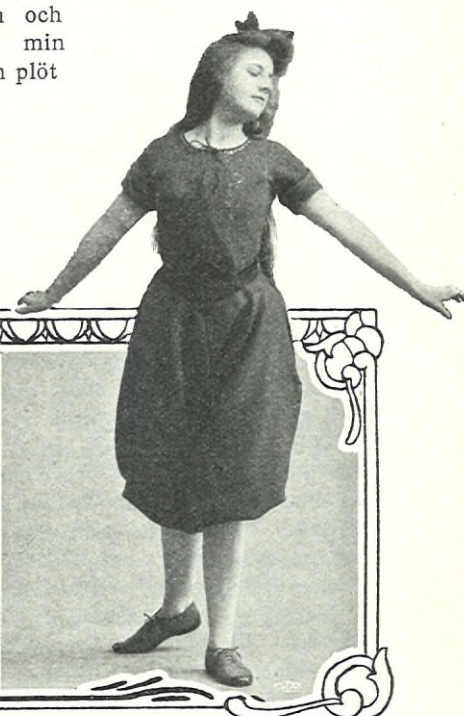
— Ska vi gå dit upp och dricka ett glas vin? föreslog han. — Det står ju inte för lifvet!

Hon nickade kort, och så stego de upp i tornet. Inne på kaféet satte de sig i den vanliga soffan och läto servera sig af det vanliga vinet.

Hon undvek dock att se på honom, när hon talade.

— Tycker ni, att jag bör gå hem och bikta mig för min hustru? slog han plöt sligt om i det kallprat, som tagit vid.

— Jag vet inte, sade

PLASTISKA MOMENT OCH RÖRELSER ENLIGT PROFESSOR JAQUES-DALCROZES SYSTEM.

**Skönhet
är
makt.**

För hvarje dam torde det vara af största intresse att taga kännedom om sättet för en rationell hudvård. Detta tillfälle gifves i de värdefulla praktiska råd som erhållas uti vår stora bok afhandlande **Skönhetens hemlighet**. Boken erhålles gratis och franko. Tillskrif oss i dag.

**Parfymeri
Louise,
— Stockholm. —**

Ett Halfsekeljubileum

på Skyllbergs bruk.

CHEFSPOSTEN vid ett stort industriellt företag fordrar i våra dagar en man, som förutom den fackliga skickligheten äger en fältherres eller statsmans administrativa förmåga, auktoritet och personliga inflytande, så många svårigheter utåt och inåt har han att besegra.

Som bevis på hvad personlighetens makt äfven i våra dagar i detta stycke förmår, skulle man helt visst kunna dra fram en af våra största bruksägare, riksdagsman Ivan Svensson på Skyllberg. Ty om förhållandena i den lilla stat i staten — en krans af bruk och herregårdar i Mellansverige — hvars regeringstömmer äro honom anförtrödda, äro så lugna och lyckliga som de äro, kan grunden helt visst sökas hos honom, och ett oförbehållsamt erkännande af detta faktum har i dagarna kommit herr Svensson till del. Då han för någon vecka sedan fyllde femtio år, blef han föremål för en hyllning af brukssamhällets tjänstemän och arbetare, af underlydande och vänner, som icke blott var imponant genom sina dimensioner, utan äfven gripande genom sin hjärtlighet. Ensamt uppvaktningen af brukets arbetarekåren, som ägde rum på förmiddagen, blef till ett hyllningståg af minst ett halft tusental personer, hvilka med musik och fanor i spetsen och brukets grånade veteraner och medaljörer i främsta ledet tågade upp till Skyllbergs herrgårdsbyggnad. De representanter för olika kårer, som härefter frambruo kamraternas lyckönskningar till sin chef, betonade alla just den förtjänst,

BRUKSPERSONALENS UPPVAKTNING PÅ 50-ÅRS DAGEN.

som herr Svensson personligen hade i det goda förhållandet vid Skyllbergs bruk mellan arbetare och arbetsgifvare, och detta på ett sätt, som icke kunde tydas blott som högtids- och gratulationsfraser.

Ett poetiskt uttryck för hvad man kände gaf den bekante författaren och tidningsmannen d:r E. N. Söderberg från Örebro vid den middag, som efter uppvaktningarras slut gafs af bruksägare Svensson och fru å Skyllbergs gård, i en dikt, af hvilken vi återge ett par verser:

Än har en hänförd tro du kvar
på framtidsdåd, som bida,
än ler din himmel middagsklar,
än har du kraft att strida;
ja, än med ungdomseld i själ
i breschen du dig ställer,

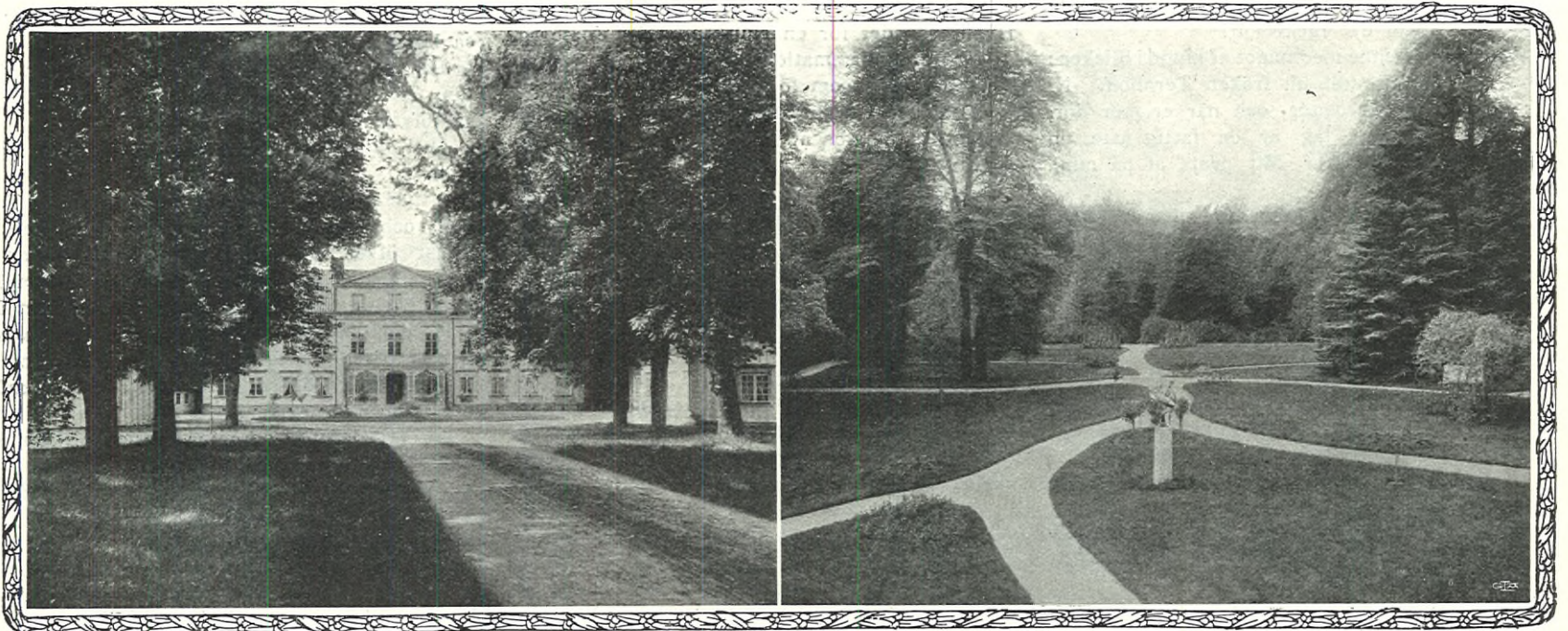
när helst för fosterjordens
väl
en allvarsdust det galler.

Vill misstron hviska oss
ibland,
att deras led stå glesa
som våga än i detta land
ett annat uppåd resa
än det som vill mot rätt
och lag
till storms förmätet drivva,
då är det kämpar af ditt
slag,
som tillförsikt oss gifva.

En folkets man du är och
var
långt mera än de många,
som med dess namn på sitt
standar
ett lättköpt bifall fånga.
Din folklighet blef ej en
skylt,
en fras, som smeksamt
ordat —
den är en hjärtekraft, som
fyllt
det bästa du fullbordat.

Ett flertal minnesgåvor och adresser öfverlämnades åt hr Svensson, däribland ett jättealbum

från bolagets tjänstemän, innehållande ett 300-tal fotografiska vyer från Skyllbergs, Skogaholms, Mariedams och Sunnarbo bruks- och herrgårdsbyggnader, tjänstemäns- och en stor mängd arbetarebostäder, stations- och folkskolebyggnader, underlydande gårdar och torpställen, skogs-partier, visande olika skogsbestånd, frösädd och timmerfällning, timmerflottning och sågning, pittoreska bilder och naturscenerier, ett stort antal bilder från de många industriella anläggningarna vid Skyllberg, vid Rönneshytta med sågverk och trädrageri, från Kårbergs spikfabrik och galvaniseringsverk, Mariedams torfströfabrik och kättingsmide, Ljungås smältmedja, Skogaholms masugn o. s. v.

SKYLLBERGS HERRGÅRD. J. STRÖMBERG FOTO. PARKMOTIV FRÅN SKYLLBERG.

Berli Lybeck

STOCKHOLMSLIF. I. EN PREMIÄRVÄLL UTANFÖR KUNGL. DRAMATISKA TEATERN. ORIGINALTECKNING FÖR IDUN AF BERTIL LYBECK.

Så sade hon lågt:
— Jo, jag skulle kunna!
Det gick en röd sky öfver hennes hvita kind, och han bäfvade, där han gick och sneglade på henne.
— Ni skulle vilja riskera det? flämtade han.
— Ja! svarade hon fast. — Nu vet jag, att jag skulle kunna det.
Han gick tyst och kämpade med en våldsam sinnesrörelse.

De hade kommit upp på platån. Han stannade och såg henne länge i ögonen.

Så tog han med handen för ansiktet och mumlade:

— Ni skulle kunna? Ni! Är det sant, är det riktigt sant?
— Ja, har jag ju sagt er! sade hon lågt.
Då han stod tyst och stirrade ned på utsikten, tillade hon:

— Men det är ju omöjligt. Ni är ju inte fri, och det är för hemskt att bygga sin lycka på andras olycka. Men jag måste säga er det, för att det där rofdjuret skulle blunda och dra in klorna ett tag! Jag stod inte ut! Nu vet ni det!

Han kunde inte tala, det stockade sig i hans strupe af de stridiga känslorna.

Så sade han långsamt:
— Men nu är jag ändå fri.
Hon blef blek igen.
— Har ni...? Är ni...?
— Ja, nu är jag skild, fröken Ternhoff. Han gjorde en gest utåt staden, som bredde sig praktfull i det starka vårljuset.

— Ja, nu är jag skild! upprepade han. Dika dog i natt, fröken.

Då hon stod där aldeles förintad och stirrade på honom, började det rycka i hans stelnade drag.

— Och vårt barn följer snart efter, tillade han med trasig röst. — Det stackars lilla barnet.

I nästa ögonblick brast hans mask, och stora tårar silade utför de magra kinderna.

— Så nu är det slut med botgöringen, fröken. Gud förlåte mig!

Tårarna strömmade ur hans ögon, så att han måste vända sig bort. Hon stod ännu orörlig och stirrade.

— Låt oss gå! mumlade han. — Ett hvarf här på trollmarken, så jag hinner hämta mig!

Han började gå igen, och hon följde tyst efter...

En dag på hösten samma år trädde notarien Ernst Forsberg in i sin chefs ämbetsrum och öfverlämnade en ansökan om ett helt års tjänstledighet.

— Det var mycket, det! sade byråchefen.

— Ja, jag ville försöka med min gamla kärlek och lägga mig i Rom för att modellera. Om det går bra, så tänkte jag ta afsked ur tjänsten.

Byråchefen reste sig, imponerad, och stirrade på ansökan en lång stund.

— Jaså, tänker herr Forsberg det! sade han slutligen. — Ja, herr Forsberg har ju talang, jag har en bror, som förstår sig på konst och sånt där, och han tyckte att den där dalkullan, som herr Forsberg gjorde, var mycket bra. Jaha, jag gratulerar då, herr Forsberg!

Byråchefen räckte handen och nickade:

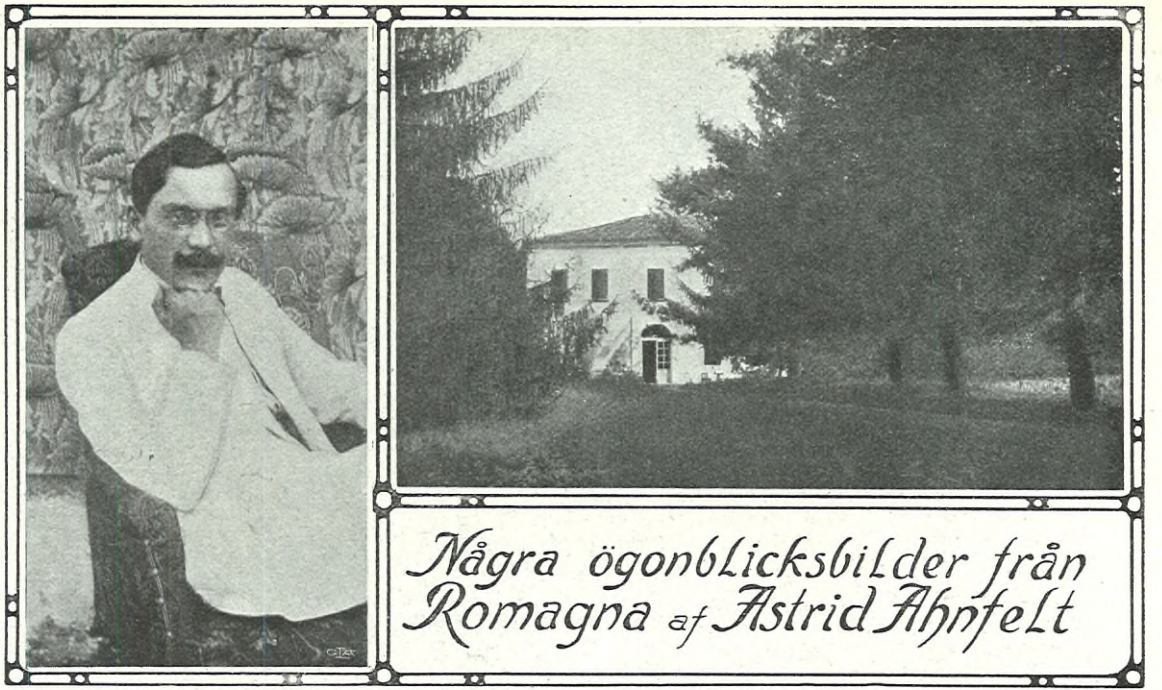
— Jo, naturligtvis ska vi styra om det, herr Forsberg! Nå, när bär det i väg sedan?

— Närsomhelst! log Forsberg litet vemodigt.

— Jaså, till Rom! Jaha.

Byråchefen såg begrundande ut och vögde ansökan i handen.

— Men akta sig för malarian, herr Forsberg! utbrast han plötsligt. — Jag hade en kusin, som dog i den nere i Italien!

Några ögonblicksbilder från Romagna af Astrid Ahnfelt

ANTONIO BELTRAMELLI.

BELTRAMELLIS LANDT GÅRD.

ANTONIO BELTRAMELLI är genom sina till svenska öfversatta romaner och sina resor i vårt land mera känd för publiken än flertalet af moderna italienska författare. Det torde därför intressera våra läsare att genom hans svenska öfversättarinna, fröken Astrid Ahnfelt, bli orienterad i författarens hembygd och äfven få se en glimt af hans hem, anhöriga och vänner.

OM SKÅNE går under benämningen "Sveriges kornbod", skulle man med fog kunna kalla Romagna Italiens vishusbod. Hvad allt afkastar icke dess fruktbare jord! Hvete, hafre, majs, hvitbetor, lin, hampa, vin, mähända landets bästa vin, frukt af alla slag, där af äro vattenmelonerna berömda vida omkring, oliver, kastanjer etc. etc. Och liksom i Toskana står äfven silkesodlingen mycket högt här.

En vishusbod brukar äfven innehålla matvaror af mera substantiell art. Sådana fattas icke heller. De storhornade, hvita oxarne räknas här i tusental, och skatten för dem afkastar nog icke så litet till den omätliga regeringen. Äfven är Romagna bekant för sina stora fårahjordar, som man öfverallt ser drifvas framåt landsvägarne.

Det var i midten af maj månad som jag kom ut på Romagnas landsbygd. Naturen stod då i sin rikaste färging. Mars och april hade varit kalla och regniga i hela Italien, men med maj månads ingång höllo äfven sol och värme intåg.

Den italienske författaren Antonio Beltramelli, som ju äfven är rätt bekant i Sverige (och väl blir det ytterligare. Redaktör Nordling skulle kunna säga ett ord därom, om han ville, men han vill nog inte förrän tid är inne) äger — eller rättare sagdt hans pappa — en landt gård i närheten af Forli.

Signorina Beltramelli — förf. har äfven en syster — underrättade mig en dag under mitt uppehåll i Rom, att nu hade flyttningen till landt gårdens försiggått. Tiden var alltså inne för att bege sig till Sisa.

På nattåget mellan Rom och Forli försummade jag ett tågombyte, hvilket hade till följd

tre timmars arrest i Ancona. Men det var minsann ingen ledsam arrest. Den staden, Ancona, har ett hänförande läge, och så hann det äfven bli tillräckligt ljus, för att man till fullo skulle kunna uppskatta vägen utmed hafvet. Vid Rimini svänger vägen återigen inåt landet och går fram mellan rika vinfält och blommande trädgårdar.

Vid stationen i Forli var signorina Beltramelli till mötes med sin lilla hvita häst, hvarpå vi omedelbart kuskade ut till Sisa.

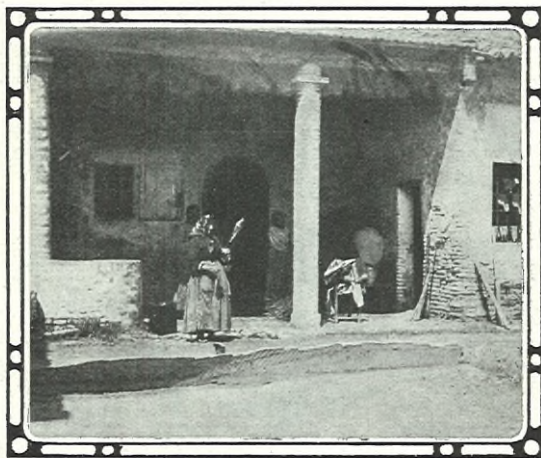
Äfven här går vägen fram mellan vinfält och trädgårdar och är kantad med lummiga mullbärsträd, hvilkas friska grönska snart skulle sköflas för att mätta miljon-tals och åter miljon-tals silkesmaskar.

Efter en halftimmes färd eller något mer än halfvägs ut till Sisa passerar man de tre sista kilometerna utmed floden Ronco, vid hvars stränder akaciablommorna lysa som nyfallen snö.

Genom ett par höga gallergrindar kommo vi in i en nyutslagen lindallé, gjorde en elegant sväng omkring en öppen gräsplan och höllo utanför byggnaden, som är att se på fotografien.

I dörren stodo gamle Beltramelli och Zia Antonietta, en synnerligen välmående sextio års gumma, som är en smula släkt till familjen.

Zia Antonietta är en hjärtans beskedlig varelsel, men är nu inte precis så renlärig som katolik. Det vill säga, hon tror på madonnan, men inte mer heller, förnekar Kristus och Gud Fader själf. Och Beltramelli — inte pappan — är nog maliciös att förklara kätteriet med påståendet, att Zia Antonietta blifvit bedragen i kärlek i sina unga dagar och sedan dess endast vill ha med sitt eget kön att göra.

GAMMAL BONDGÅRD I ROMAGNA.

Uppgif lifvidd (under armarne), midjevidd och kjöllängd erhåller Ni till Eder figur

fullt tillförlitliga, moderna o. eleganta

Pappersmönster.

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: **Bluslif** 40 öre, **Kjelmönster utan släp** 50 öre, **Prinsessklädning** 75 öre, **Reformdräkt** 75 öre, **Barndräktmönster** 50 öre, **Kragmönster** (Pellerin) 50 öre, **Kappmönster** 60 öre, **Nationaldräktmönster** 1 kr.

Expedieras portofritt inom Sverige om rekvisition åtföljd af likvid insändes till

Mästersamuelsgatan 43, Stockholm

Iduns Mönsterafd.

Jo, där stodo gamle Beltramelli och Zia Antonietta, men hvar var unge Beltramelli?

Jo, han kom hem med kvällståget. Hade varit i Milano och hållit ett föredrag öfver Lappland och kom nu i sällskap med en kompositör vid namn Sepilli. Sepilli har satt i musik den operatext Beltramelli och Luigi Orsini i förening utarbetat efter novellen *Det röda skeppet* (Ur *Naturbarn*) af den förstnämnde.

Det röda skeppet gafs för första gången på Scala i Milano för snart ett år tillbaka.

Operan hade stor framgång och har uppförts i flere andra städer. Skall i dagarne ges i Neapel och i november i Rom. Kanske vore den något för dir. Ranft att fundera på? Musiken är italienskt melodios. Bland annat slår en blomsterbalett i hög grad an på publiken, men äfven operans tragiska moment äro af stor verkan.

Signor Sepilli är icke blott kompositör, men äfven en framstående pianovirtuos. Det var icke liten glädje för en nordbo att höra honom återge Sjögrens Erotikon och Griegs stora Ballad på ett fulländadt sätt.

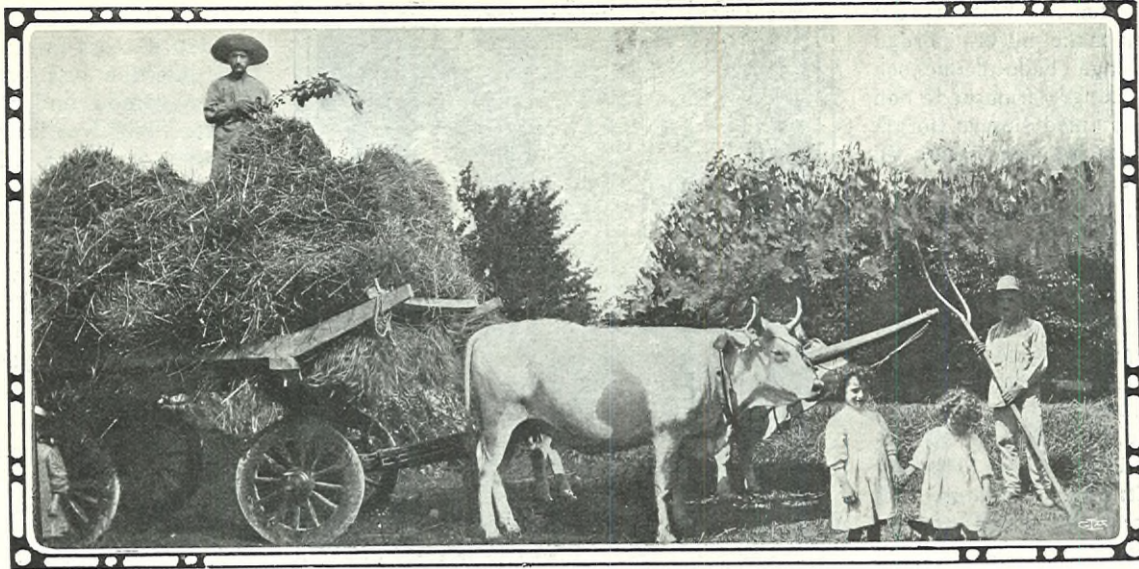
För resten är han den godmodigaste människa man kan tänka sig och mycket humoristiskt anlagd. Äfven anlagd för att omfatta den franske naturdyrkarens idéer — fast Beltramelli påstår det vara ett mycket hastigt öfvergående vårsvärmeri. Dock hette det i början dagligen, att han skulle slå sig ned på landet, bli bonde och gifta sig med en bondeflicka. Det sista önskemålet föranledde ju oss andra att under promenader föreslå än den ena, än den andra af de små gåsvaktorskor vi spårade upp vid dikeskanterna, förslag, som dock knappast motto-gos med någon större entusiasm, om de än inbringade "föremålen" vänliga nickar och en och annan soldo.

När Sepilli var fjorton år gammal sattes han i handel, trots sina ifriga försäkringar om att musik och endast musik var hvad han ville veta af, men året därpå rymde han iförd en kostym, som tillhörde en äldre bror. Som benkläderna voro för långa hade han helt enkelt klippt af dem en bit. Sålunda utrustad steg han upp på tåget i födelsestaden Ancona och for i väg till Milano, dock efter att först ha underrättat några hittills okända släktingar om sin ankomst. Igenkänningstecknet skulle vara att han höll en näsduk mellan tänderna. Antagligen funno släktingarne uppenbarelsen något originell, och det är knappast att undra på, om de vågade betvifla möjligheterna för att komma in på musikkonservatoriet, ty det var detta som var resans mål. Men unge Sepilli kom in med glans och belönades antagligen med att få sina fransade byxor ordentligt fällade.

Till en landtgård hör gifvetvis en byggnad för bönderna.

En stor bondefamilj, bestående af man och hustru, son och sonhustru, ett par ogifta söner och två små sondöttrar, logerar ett stycke bakom hufvudbyggnaden.

I jordvåningen är det stora köket inrymdt och därifrån kommer man ut i ladugården, där

SÄDEN KÖRES IN MED OXVAGN I ROMAGNA.

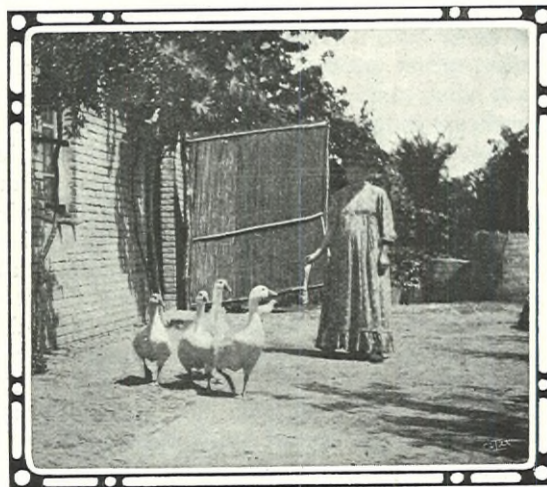
ett tiotal stora, hvita oxar hålla till. Sofrummen äro belägna ofvanpå köket och ladugården och härbärgera äfven alla silkesmaskarne.

Man skulle verkligen icke vara kinkig af sig för att vilja dela rum med tusentals kräldjur. Visserligen få de sig plats anvisad på stora hyllor, som sammanhållna af träribbor resa sig ända upp mot taket, men det måtte ändå vara lagom trefligt att ha dem i sin närhet. Minst tre, fyra gånger om dagen utfodras djuren med massor af friska, saftiga mullbärsblad, och man hör ett ideligt knastrande ljud, som de omätliga framkalla vid sönderdelandet af sin föda. Dag för dag kan man iakttaga, hur de tilltaga i längd och omfång. Till slut förmå de knappt röra sig ur stället, och då är tiden inne att spinna in sig i kokongen. Försäljningen af kokongerna försiggår sedan på frukttorget i Forli. En färgrik tafla erbjuder sig där för den skädelystne. Massor af frukt och blommor af skilda slag fylla stånd vid stånd, och landtfolk i brokiga dräkter täfla om hvem som skall kunna skrika bäst vid utbudandet af varorna.

Under ett stort, utspändt tälttak — silket tål inte vid för mycket solljus — samlas kokongförsäljarne med sina flata korgar. Uppköparne äro väl drina i sporten och göra nog hvad de kunna för att trycka ned priserna.

I år betalades silket efter knappast fyra frcs. pr kilogram. (Det kan gå flere hundra kokonger på ett enda kilo.) Men i allmänhet är priset fem frcs.

Alldeles i närheten af detta salutorg ligger en liten vacker kyrka, där en prins af Forli med hustru fått sin grafplats. Icke heller på prins

FRÅN EN GAMMAL BONDGÅRD.

Manfredi tid fanns det skilsmässa i Italien, men prinsen fann på råd. Han slog helt enkelt ihjäl den första hustrun och gifte sig sedan gladeligen med en annan.

Men låtom oss återvända till bondefamiljen.

I Romagna, liksom i Toscana, begagnas delningssystemet. Hälften af hvad jorden afkastar går till ägaren, hälften till bonden. Bostaden är naturligtvis afgiftsfri, men bonden måste hålla sig själf med jordbruksredskap, och bland dessa ingår

äfven den stora vagn, som kommer till heders under skördetiden.

Afbildningen ger endast en svag föreställning om hvilken praktpjäs den där vagnen egentligen är. En dylik vagn kostar i allmänhet fem hundra frcs., så den representerar ju ett helt kapital för sin ägare. Virket är af ek, och både hjul, underrede och gaflar äro försedda med de grannaste målningar i allmogestil. På främre sidan af vagnen saknas aldrig en madonnabild. En dag såg jag en vagn, där förutom den obligatoriska madonnabilden en dansös i korta kjolar lyste i de grellaste färger. Ofta har äfven ett litet kors sin plats på själfva fimmelstången.

I slutet af maj kördes den första klöfvern in, till midsommarhelgen var säden bärgad.

I maj börja de första eldflugorna. Det är ett trolskt skådespel att se dessa skyar af lysande insekter sväfva fram och åter öfver ängar och fält. Och nätterna igenom ljöd näktergalens outröttliga sång. Helt nära byggnaden reser sig en jättelik kastanj, hvars blekskära blommor påminte om sakta brinnande vaxljus. I dess täta löfverk hade näktergalarna riktigt sökt sitt hemvist. Och längs floden! Från hvarje buske, hvarjeträdljöd näktergalssång.

Omkring tio kilometers väg från Sisa har grefve Gaddi en egendom. Familjen Gaddi är redan känd i Sverige på så vis, att boken *Lilla Toti* af Beltramelli just handlar om den familjen.

Vägen till Forlimpopoli går dels utmed floden, dels öfver vida slätter, och man passerar förbi en stor kyrka vid namn Forno. Under medeltiden var trakten där omkring rikt skogbevuxen, och en resande, som kommit vilse och funnit skydd under några höga kastanjer, aflade löfte om att där låta uppbygga en kyrka. Skogarna äro nu borta, men kyrkan står kvar. Under tidernas lopp uppfördes äfven ett kloster, hvars celler numera stå tomma. Regeringen har där, som på så många andra ställen, kört bort munkarne. I deras ställe residerar en bondefamilj, som fått åtaga sig vården af klostrets rika vingårdar. Själva kyrkan besitter åtskilliga värdefulla altartaflor och äfven en bysantinsk madonnabild, som skattas högt af konst-kännare.

Forlimpopoli är ett litet samhälle, som bevarat en äkta medeltidsprägel. Dess murar och fästningstorn stå ännu kvar som en erinran om fjortonhundratalets kraftigaste kvinnotyp. Dessa murar och torn försvarades med det största hjältemod af den sköna och kloka, men äfven grymma Caterina Sforza. Det största hjälte-

4:de häftet af Mönstertidningen Konstslöjden i Hemmet

har utkommit och innehåller bland annat: drifning i metall, läderplastik, träskärning, målning å skinn m. m.

Finnes att tillgå i hvarje bokhandel samt portofritt direkt från Exp. af Konstslöjden i Hemmet, Stockholm. Pris pr häfte 60 öre.

modet lade hon dock i dagen vid försvarandet af Forli efter det hennes make blifvit mördad och förräddarne sökte bringa både henne och hennes barn om lifvet. Längre fram hade hon äfven att utstå en het dust med Cesare Borgia och måste till slut kapitulera och fördes till Rom som tyrannens fånge.

Det var i Forlimpopoli den bekante röfvaren och banditen Passatore utförde ett af sina allra djärfvaste dåd.

Det var en afton teaterföreställning i den lilla staden, och salongen var fylld till sista plats. När ridån gick upp, mötte de häpnad och skräckslagna åskådare anblicken af fyrtio stycken banditer med Passatore i spetsen, alla med gevärspiporna riktade mot publiken. Skåde-spelarna hade blifvit instängda i sina klädloger och scenen tagits i besittning. Passatore höll nu ett litet improviseradt tal, hvori han lät veta, att de närvarande hade att lämna fram penningar och dyrbarheter såvida lifvet var dem kärt. De, som icke hade pengar på sig, skulle eskorteras till sin bostad af ett par af de beväpnade och i dessas närvaro öppna kassaskrinet och äfven ge sin tribut — — —

Det blef icke litet pengar, som gick i rövvarnes fickor den kvällen.

Dock kunde Passatore ibland ge prof på ett älskvärdt drag — på sitt sätt.

En dag, då han gick igenom en by, fick han se en gammal gumma, som stod i en port och grät.

— Hvarför gråter du, mor lilla? frågade Passatore.

— Jag måste betala min hyra i dag och jag har inga pengar, snyftade gumman.

— Hur mycket är du skyldig? frågade Passatore vidare.

— Tjugo lire. Jag blir utkastad, jag — —

— Här har du dem, sade Passatore och grep ett tag i fickan.

Men sedan lade han sig i försåt och tog igen pengarna, när värden skulle vända hem efter väl förrättadt ärende.

En tio minuters väg från Forlimpopoli ligger greve Gaddis egendom. Där blommor magnolian bredvid lindan, och cedrar och granar täfla om hvem som skall sträcka sin spira högst mot skyn. På ängen nedanför får Lilla Toti dagligen ridlektioner af sin pappa, som är kavalleriofficer. Det går i susande galopp, och sexåringen sitter säkert i sadeln. Toti är i verkligheten minst lika gladlynt som han skildras i boken. "Allting är så roligt, allting är så roligt!" anförtror han allt som oftast sin snälla faster, som är honom i mammas ställe. En dag hade han hittat på någon odygd och därför mottagit välförtjänta bannor. Men minuten efter hörde fastern honom i rummet utanför ställa till ett fasligt väsen med några bjällror, hvarför hon fann sig föranlåten att skicka bud om att han borde visa sig litet mindre glad efter de nyss mottagna bannorna. "Men det är ju inte jag, som ringer med bjällrorna. De ringer alldeles af sig själva och därför att de är så glada öfver att ingen bannar dem," svarade den skälmen.

Midt emellan Forlimpopoli och Forli reser sig berget Bertinoro, hvars höjd är ganska tätt bebyggd. Vi foro dit en dag tillsammans med familjen Gaddi, som känner till hvarje vinkel och vrå däruppe. Man njuter där den härligaste utsikt vida omkring, skönjer tydligt det aflägsna Ravenna och Rimini.

Carducci besökte ofta och gärna Bertinoro och besjöng dess sköna läge.

ASTRID AHNFELT.

TOTI GADDI MED SIN PAPPA.

På byns piazza stod en gång den s. k. gästfrihetspelaren. Platsens förnämligare familjer hade låtit fästa hvar sin ring i pelaren. Kom så en främling och band hästens tygel i någon af ringarne, följde ögonblickligen en inbjudan från den familj ringen tillhörde.

Pelaren finnes icke längre kvar, men gästfriheten lefver fortfarande kvar i Romagna som en erinran därom.

Den lyckliga barndoms-tiden.

Ett otryckt kapitel ur John Hall af Sophie Elkan.

SOM BEKANT utgaf den främsta författarinnan för några år sedan en intressant skildring af den på sin tid ryktbare göteborgaren John Hall, som efter att ha varit en of landets rikaste män, dog i djupt armod. Det är ett ej offentliggjordt kapitel ur nämnda arbete, skildrande John Halls barndom, som här meddelas.

ETT AF DE ansenligare rummen, som i det Halliska palatset vette åt gårdsplanen, var unge Johns rum. Han hade själf valt ut detta rum, därför att det var beläget åt solsidan och han tarfvade sol för sina växter och fåglar. Rummet hade utsikt åt teatern och ett par stora klippta lindar, som stodo midt på gården.

Men John hade ingalunda tid att sitta och betrakta utsikten från fönstren, han hade full sysselsättning inne i rummet. Han fyllde sprit på de flaskor, i hvilka han förvarade sällsynta ödlor, ormar, grodor och andra djur, han pressade sina växter i de stora verk i gravyr och resebeskrifningar, som han fått af fadern och hvilkas kostsamma band voro hårdt skamfilade af deras obekväma läge under tunga soffor och skåp. Han trädde upp de mångfärgade ostindiska fjärilarna på långa nålar, han klistrade etiketter på de brokiga fågeläggen, han sorterade sina stenar och mineralier. Öfverallt på bord, stolar, kommoder, skåp, voro de olika samlingarna kringspridda. Rummet föredde synen af en stor ordning, som John på inga villkor ville råda bot för. Sofforna voro framdragna för att bättre tjäna som pressar, bakom och under dem stodo preparerade djurskelett, som spridde omkring sig en högst obehaglig lukt. I de halfutdragna kommodlådorna lågo inkastade huller om buller ägg och stenar, som John ännu ej hunnit placera, spritflaskorna och syrorna trängdes om plats

med böckerna i bokhyllan. På det stora skrifbordet, där det fanns allt möjligt, undantagandes skrifdon och papper, lågo sällsynta medaljer gömda under en hop vanliga kopparmynt. Förgäfvade hade Johns far, som oändligt pinades af denna villervalla, låtit från England införskrifva olikartadt inrättade skåp för sonens olika samlingar, de begagnades några dagar, men sedan trufdes unge John ej med dem längre, utan ville ha det på sitt sätt, som var detta huller om buller.

En eftermiddag i december satt John vid skrifbordet, ifrigt sysselsatt med att uppstoppa en stor fågel, då fadern kom in för att hälsa på honom.

John Hall blef ett ögonblick stående på tröskeln, såg sig omkring, rynkade på näsan och utbrast i ett ogillande: Puh! Så lyfte han undan från stolen, där han tänkte sätta sig, åtskilliga saker såsom Johns sista ofullbordade etsning, ett par stora stenar samt en mängd blånor, dem John använde till sitt uppstillningsarbete, hvarefter han med sin fina ostindiska silkesnäsduk omsorgsfullt aftorkade dammet från stolen och till yttermera säkerhet vek upp de båda rockskörten, innan han satte sig.

Först då sade han: »God afton, min son, du är flitig, sir jag.»

John såg röd och ifrig upp från sitt arbete, svarade ett hastigt och förströdt ja, hvarefter han fortsatte lika ifrigt som förut.

»Du har ganska osnyggt i ditt rum och för litet ordning på dina samlingar, min son. Det gör mig ondt att säga det, men sådant är förhållandet.»

John svarade, i det han vände på fågeln: »Detta är ju mitt rum och mina samlingar. Söta far har hela huset och kontoret och Gunnebo och alla bruken och sågverken ordnade efter sitt sinne, så kan väl detta rum få vara efter mitt.»

»Det gör mig ondt att du kan trifvas i allt detta damm, och med denna ordning och denna lukt, sir du.»

Men John lät sig inte bekomma. Han svarade:

»Jag tycker om damm, och den lukten är den bästa lukt jag vet, bättre än alla de fina luktvattensdofterna i söta mors rum. Alla människor kunna inte ha lika smak, detta är min.»

Fadern skakade på hufvudet men sade på samma gång:

»Det är nog bra, att du är en man för dig, John, men litet mindre Jerusalems förstörelse kunde det vara härinne, det tycker ej endast jag utan alla människor, också dina kamrater och jämnåriga.»

»Ja, jag vet, att mitt rum inte faller Johan Vingård och Fredrik Damm i smaken. I så fall kunna de ju hålla sig härifrån i stället för att komma och störa och plåga mig. Om jag blott kunde slippa ifrån andra gossar än dem jag tycker om.»

»Det är ej många gossar, som du tycker om, John,» sade fadern sorgset.

»Hvad gör det, om det blott är en eller två. Och om söta far tillåter, vill jag helst fira min tolfte födelsedag utan storkalas. Får jag bjuda in Kåhre och Lars Zimmert, är jag nöjd och belåten.»

»Unge Kåhre skall turligtvis bjudas, men hvem är Lars Zimmert, om jag får fråga?»

»Severin Magnussons son. Han kallar sig Zimmert.»

SOPHIE ELKAN.

»En af drängpojkarne, sir man på. Det är intet umgänge för dig, min son. Hvad kan den gossen?»

»Han har den bästa äggsamlingen i Göteborg, och Zimmert tycker om mitt rum, och det gör Kähre också, och de bära sig anständigt åt mot mig. Alla de andra äro elaka och afundsjuka. Söta far skulle bara veta, hur de pina mig.»

»Pina, hvad vill det säga? På hvad sätt pina de dig? Jag skall tillsäga deras fäder att aga dem, ifall de understå sig att pina dig. Hvad vill det säga — pina?»

»De pina och plåga mig med att jag skall skänka dem allt möjligt, mina nya spännen, min signetring, mina kråsnålar, mitt toalett-silfver. — De få gärna alltsammans, jag får ju annat i stället, om jag vill, men jag kan inte fördrå tiggeri. Jag vill ge, när jag har lust att ge. Men ger jag dem inte, ropa de »snålvarg» efter mig på gatan, och somliga af dem, söta far kallar mina vänner och kamrater, taga själfva det de inte få godvilligt. De säga, att John Halls son är så rik, att det inte gör honom något.»

»Det skall heller inte göra dig något, min son, du blir inte fattig på hvad de ta. Du skall vara frikostig och ge med villighet. Men det gör du afven. Du är alldeles för frikostig. Det var mycket för mycket du gifvit Pehr Hultmans son. Han talade om det för mig. Hvarför ger du honom?»

John hade tårar i ögonen.

»Därför att han inte tigger och inte stjälar af mig och inte säger granna saker till mig, när han vill ha något af mig, eller ger mig okvädsord, när han inte får det, och därför att han alltid går med mig ut till Majorna, när där är hönsning. Det är mitt största nöje.»

»Går du ut till Majorna och ser på hönsningarna, det visste jag inte.»

»Jo, det gör jag. Så snart den stora flaggan hissas på Ostindiska kompaniets hus, kommer Pehr Hultmans son till mig och säger: Kom med, herr John, nu är ett af de stora skeppen kommet från Ostindien, och nu blir det hönsning af!»

»Jag kan säga dig förr än unge Hultman, när ett af Ostindiska kompaniets skepp är återkommet,» sade fadern i litet stucken ton.

»Ja, men söta far tycker inte, att det är roligt att fara ut till Majorna och se på hönsningen.»

»Nej, det tycker jag sannerligen inte. Hvad kan det ligga för nöje däri?»

»Det är den vackraste syn i världen, att se hur besättningen med klingande spel och fladdrande vimplar tågar genom förstädernas gator och förbi varfven och in i Malmgården, där kompaniet bjuder på en glad måltid. Alla människor äro så glada och lyckliga, både de som varit borta så länge och de som väntat på dem och längtat efter dem så länge. Det är en så vacker och rörande syn, att jag får tårar i ögonen, bara jag tänker på den.»

»Det hedrar ditt hjärta, min son, att du så tycker. Och till tack för att den där gossen går omkring med dig i Majorna ger du honom en så ansenlig summa pengar som sjuttifem riksdaler. Det är mycket, min son, alldeles för mycket för en så ringa tjänst.»

»Jag gaf Pehr Hultmans son endast hälften, resten fick Pehr själf, därför att han berättade en så märkvärdig historia för mig.»

»Får jag höra den märkvärdiga historien?»

Unge John vände ett par ögonblick på fågeln, som han allt jämt höll i handen, innan han svarade:

»Det är en så märkvärdig historia, att jag inte vet om den kan intressera söta far.»

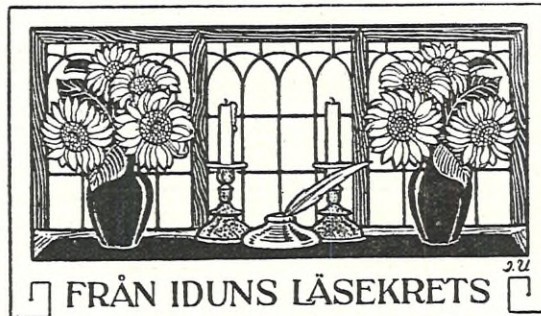
»Det som kan intressera dig kan intressera mig,» svarade John Hall.

Det såg ut, som om unge John ej var så helt säker på detta, och det var med någon tvekan han sade:

»Far får inte tro, att det är någon skepparhistoria.»

»Låt mig först få höra historien, så får jag sedan se hvad jag tror.»

»Det är ingen skepparhistoria,» upprepade John envist. »Det är alldeles sant, att första gången ett skepp sändes från Göteborg till Ostindien — det är väl mer än femtio år sedan — hände det många märkvärdiga ting. Pehr Hultman var inte själf med då, men hans far var det, och han har talat om den resan för Pehr otaliga gånger, innan Pehr själf for till Ostindien. Det var ju första resan, och de kände ju inte vägen så väl som nu, de hade kommit ur rätta kursen och visste inte hvar de voro. Så fingo de plötsligen sikte på en ö, inte just mycket stor, men ändå så pass ansenlig, att de tyckte, att det var bäst att skicka ut en båt med några matrosar i för att se, hvad det var för en ö. Och matroserna landade. Men en besynnerlig ö var det. Det växte ingenting på den, inte ett träd, inte en planta, inte ett grässtrå. Och marken, som de gingo på, var så hal och slipprig, att de ständigt halkade och föllo omkull, som om de gått på en frusen sjö hemma i Sverige. Naturligtvis ville de ha reda på hvad det var för en märkvärdig ö, där ingenting växte och där intet lefvande syntes till. Och de började hugga i marken med sina skeppsyxor och spett, som de tagit med sig. Yxorna och spetten slunto som de själfva gjort, men de högg tappert på. Pehr Hultmans far, som var timmerman, högg hårdast och kom djupast ner med sin yxa. (Forts.)

FRÅN IDUNS LÄSEKRETS

Till Elsa Törne!

MOTTAG ett hjärtevarmt tack för Eder utmärkta uppsats i senaste nummer af "Idun"! Den uttrycker mina och säkert mångas hjärtetankar i detta ämne. Må den hafva till resultat många små hemlösa upptagande i goda hem! Det är ju idealet: *intet barnlöst hem och intet hemlöst barn mera i Sverige!*

Ni nämner bildandet af en förening för att underlätta upptagandet af föräldralösa barn. Ja, svårigheterna för den, som vill införlifva ett främmande barn med sin släkt och anse det som eget, äro verkligen mycket stora.

Främst denna, att *enligt svensk lag ingen adoption finnes.*

Genom testamente kan man insätta barnet att ärfva som vore det eget, och bär man ett borgerligt namn, kan det ju låta sig göra att låta barnet bära detta — men bär man ett *adligt* namn torde ingen utsikt finnas att barnet får antaga det, och därigenom uppreses en skiljemur, där eljes *ingen* som helst förefinnes.

Ack, om rättänkande, behjartade kvinnor sådana som Ni gjorde till sin uppgift att inverka på lagstiftningen därhän att *adoption infördes* och vägen i mesta möjliga grad jämnades för dem som af hjärtat drifvas att antaga sig de små, gifva dem föräldravård och *hem*. Lagar i detta ämne äro under utarbetande som följd af en motion i riksdagen. Men skola riksdagsmännen icke få höra varmhjärtade kvinnors ifriga åstundan och få klagjordt för sig hur ofantligt viktigt det vore att *allt* gjordes för att underlätta adoption af vårt lands tusende hemlösa små. Jag fruktar annars frågan får en dålig lösning. *Må vi kvinnor göra något i denna sak!*

I en af hufvudstadens gränder har jag funnit den ljuftva skatt, som nu är hemmets sol och lycka. Vacker och rikt begåfvad vore hon en prydnad för vår högadliga släkt. Ack, att jag kunde införlifva henne med vår familj lika innerligt som jag sluter henne till mitt hjärta!

EN VÄN TILL DE VÄRNLÖSA.

Bildande konst.

CHRYSANTEMUM. AKVARELL AF ERNA ELMQVIST.

IHULTBERGS KONSTHANDEL vid Birgerjarslgatan har den kände bildhuggaren Hugo Elmqvist och hans hustru fru Erna Elmqvist anordnat en utställning af skulpturer och akvareller, som publiken — den konstintresserade nämligen — inte borde glömma att bese till omväxling med middagspromenaden och dolce far niente-stunderna vid kaffebrickan inne hos Berg eller Hellbacher.

Fru Elmqvist exponerar en serie akvareller, blommor, som tillhör det bästa denna genre hittills bjudit oss här hemma. Hennes målningar vittna nämligen om ett grundligt naturstudium och en ypperlig akvarellteknik vid återgifvandet af dessa växtrikets förtjusande poem, som kallas blommor. Krasse, chrysantemum, vallmo m. m. utgöra motiven — alla gripna så att säga på bar gärning, friska och färgstrålande.

Herr Elmqvists skulpturframställningar äro ej många, men de som finnas, ha det solida konstnärsskapets prägel. "En upptäckt", den lille pojkbymningen, som för första gången gör bekantskap med sin stortå, äger ju ingenting nytt i fråga om själfva motivet, men det är ett stycke godt konstnärligt arbete, och ingen barnvän kan stanna framför den lille gynnaren utan att intresseras och bli varm om hjärtat. Några vackra vaser, alstren af konstnärens nyuppfunna gjutningsmetod, komplettera den lyckade utställningen.

EN UPPTÄCKT. BYST AF HUGO ELMQVIST.

